КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2023 года

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

10 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

Словы	Прапушчаныя літары	Словы	Прапушчаныя літары
Н_ _гарскі вадаспад	**ія**	*_ _русалім*	**Іе**
ф_ _далізм	**еа**	*від_ _фільм*	**эа**
мед_ _магнат	**ыя**	*тр_ _да*	**ыя**
_ _нізацыя	**іа**	*мел_ _рацыйны*	**ія**
вакальнае тр_ _	**ыа**	*р_ _білітацыя*	**эа**
аўд_ _візуальны	**ыя**	*б_ _здольны*	**ая**
_ _зіс	**аа**	*фіз_ _працэдуры*	**ія**

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 2.

А4 Б2 В5 Г1 Д7 Е3

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 3.

Зыходная форма	Суфікс	Вытворная форма
тонкі	***-еньк-***	***тоненькі***
тонкі	***-ават-***	***танкаваты***
тонкі	***-ютк-***	***танюткі***
тонкі	***-юсеньк-***	***танюсенькі***
тонкі	***-ляв-***	***танклявы***

За кожную пару (падабраны суфікс і вытворную форму) – 1 бал.

Заданне 4.

А1 Б3 В1 Г2 Д3 Е2

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 5.

№	Сцверджанне	+/–
1	Тып тэксту – апавяданне з элементамі разважання.	+
2	Тэкст белетрыстычнага стылю.	–
3	У апошнім сказе трэба паставіць 7 косак.	+
4	Слова ***бяднейшы*** – складаная форма вышэйшай ступені параўнання прыметніка *бедны*.	–
5	У слове ***ра(с,сс)тупіцеся*** пішацца ***сс***: прыстаўка *рас* + корань *-ступ-*.	+
6	Сінонімы да слова ***светапогляд*** – канцэпцыя, адмаўленне, прынцып, адчуванне, крэда, сузіранне, уяўленне.	–

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 6.

Групы	Нумар трэцяга лішняга сказа	Тлумачэнне
I	1	У 2 і 3 сказах дадзеныя часткі звязаны з галоўнай пры дапамозе падпарадкавальных злучнікаў *як*, а ў 1 сказе – пры дапамозе злучальнага слова *як*.
II	1	У 2 і 3 сказах злучальнае слова выконвае сінтаксічную функцыю дапаўнення, а ў 1 сказе – азначэння.
III	2	У 1 і 3 сказах дададная акалічнасная меры і ступені, а ў 2 – дададная акалічнасная спосабу дзеяння.

За кожны правільны радок – 2 балы (1 бал за ўказанне нумара трэцяга лішняга сказа і 1 бал за тлумачэнне).

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

– Пачакайце, я сам скажу, што я думаю. Я думаю, што калі б звера, які дрэмле ў чалавеку, можна было спыніць пагрозаю, усё роўна, каталажкі *(турмы)* або замагільнай *(тагасветнай)* адплаты *(кары, пакарання)*, *(най)*вышэйшаю эмблемай чалавецтва быў бы цыркавы ўтаймавальнік з бізуном *(дубцом, плёткай, пугай)*, а не *(сама)*ахвярны прапаведнік *(, які ахвяруе сабою)*. Але ў тым вось *(якраз)* і справа *(ў тым і рэч)*, што чалавека стагоддзямі ўздымала *(ўзнімала, падымала, ўзносіла)* над жывёлай і ўзносіла *(несла)* ўвысь не палка, а музыка: неперамажнасць *(непахіснасць; захаплялььнасць)* бяззбройнай ісціны, прыцягальнасць яе прыкладу.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

Тэрмін	Прыкладнае азначэнне
Анафара	Паўтор гукаў ці слоў у пачатку вершаванага радка.
Дактыль	Трохскладовая стапа з націскам на першым складзе.
Метафара	Перанос уласцівасцей адной з'явы на другую паводле падабенства.
Рыфма	Сугучнасць канчаткаў вершаваных радкоў.

За кожны правільна вызначаны тэрмін – 0,5 бала, за кожнае прынцыпова правільнае (якое перадае сэнс паняцця) азначэнне – 1 бал. Калі тэрмін ўнесены няправільна (нават пры правільным яго азначэнні), то аднімаецца 0,5 бала. Агульная колькасць балаў за заданне – не менш за нуль.

Заданне 9.

Максім Танк		Максім Гарэцкі		Не адносіцца да жыцця і творчасці ні Максіма Танка, ні Максіма Гарэцкага
праўдзівы	памылковы	праўдзівы	памылковы	
2	**6**	**4, 7**	**1**	**3, 5**

За кожнае правільнае суаднясенне (несуаднясенне) з жыццём і творчасцю Максіма Танка ці Максіма Гарэцкага – 0,5 бала, за кожнае правільнае вызначэнне праўдзівасці/памылковасці фактаў з жыцця і з творчасці песняроў – 0,5 бала.

Заданне 10.

Заданне можа быць ацэнена па трох крытэрыях: колькасць выкарыстаных слоў і словазлучэнняў (далей – словы), адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням, наяўнасць фактычных памылак.

Колькасць выкарыстаных слоў	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Выкарыстаны ўсе прапанаваныя словы*
1	*Выкарыстана не менш за 4 словы*
0	*Выкарыстана менш за 4 словы*

Адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Прапанаваны тэкст поўнасцю адпавядае адрасату, вытрыманы навуковы (навукова-папулярны) стыль выкладу*
1	*Прапанаваны тэкст толькі часткова адпавядае заяўленаму адрасату, маюцца нязначныя парушэнні стылёвага характару*
0	*Прапанаваны тэкст поўнасцю не адпавядае заяўленаму адрасату, тэкст не адпавядае навуковаму (навукова-папулярнаму) стылю*

Наяўнасць фактычных памылак	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Фактычныя памылкі адсутнічаюць*
1	*У тэксце маецца не больш за 2 фактычныя памылкі*
0	*У тэксце маецца больш за 2 фактычныя памылкі*